

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНО-СТАЛОГО РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ

*Ю. Т. Алібекова, аспірант кафедри управління
Сумський державний університет, м. Суми*

Важливою проблемою на шляху втілення концепції сталого розвитку є формування системи вимірювання для кількісного та якісного оцінювання цього дуже складного процесу. Головними вимогами до зазначеної системи є її інформаційна повнота та адекватність представлення взаємопов'язаної тріади складових сталого розвитку. У цьому напрямку зараз працюють як відомі міжнародні організації, так і численні наукові колективи, але її однозначного узгодження поки що не досягнуто [1 с. 8].

До найбільш відомих індексів та індикаторів, які надають можливість оцінити екологічно сталий розвиток відносяться: індекс розвитку людського потенціалу (*ІРЛП*), Індекс соціогуманітарного розвитку (*ІСГР*), Український регіональний індекс сталого розвитку навколишнього середовища (*URESІ*), Індекс сталого розвитку *Icp*, Індекс сталого розвитку за *MBCP I_{sd}*, Індекс соціоприродного розвитку (синтетичний індекс розвитку) (*СІР*), Індекс глобального розвитку Д. Медоуза та ін.

Використовуючи індекс розвитку людського потенціалу (*ІРЛП*) нами проаналізовано та спрогнозовано динаміку сталості розвитку адміністративної території на прикладі Сумської області, яку відображено на рис. 1.

Рисунок 1 - Динаміка та прогноз сталості розвитку на основі визначення ІРЛП адміністративної території на прикладі Сумської області

Нажаль, Українські показники Індексу розвитку людського потенціалу - найгірші у Європі. Сумська область в 2010 році займає 22 місце в рейтингу регіонів України за значенням Індексу розвитку людського потенціалу.

Динаміку Індексів розвитку людського потенціалу Сумської області можна охарактеризувати нестабільним характером розвитку. На основі запропонованих індексів соціального, економічного та економічного розвитку в роботі [3 с. 32], нами спрогнозовано динаміку їх розвитку та наведено на рисунках 2,3,4.

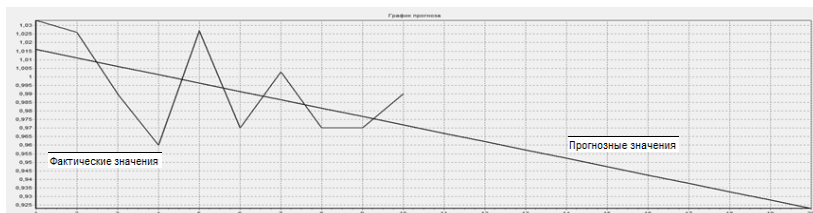

Рисунок 2 – Динаміка та прогноз індексу соціального розвитку Сумської області

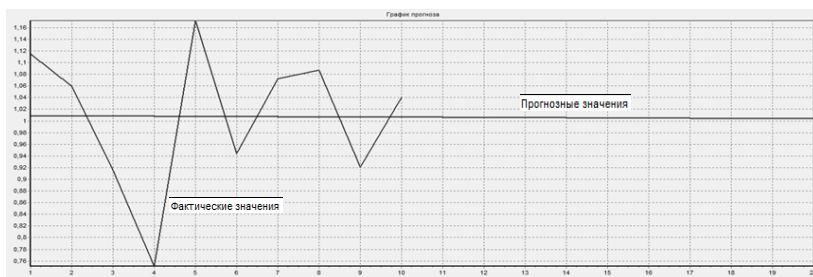

Рисунок 3 – Динаміка та прогноз індексу екологічного розвитку Сумської області

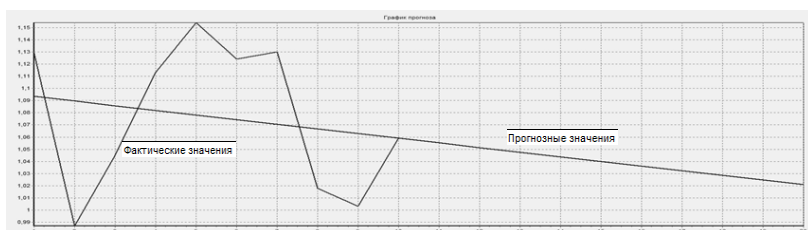
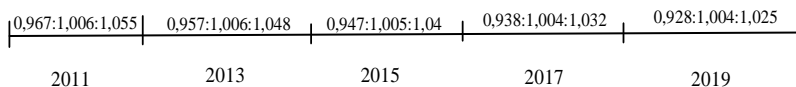

Рисунок 4 – Динаміка та прогноз індексу економічного розвитку Сумської області

Індекси екологічного, соціального та економічного розвитку аналізувались за період з 2001р - 2010 р. та прогнозувались на 10 періодів на майбутнє. Спрогнозована отримана траєкторія є спадною. Прогнозна траєкторія відображена на рис. 5.

Ісеер
Індекси соціального, екологічного, економічного розвитку

Період

Рисунок 5 – Траєкторія соціо-еколого-економічного розвитку Сумської області

Наведена на рисунку 5 одна з можливих траєкторій соціо-еколого-економічного розвитку території, що спрогнозована на основі використання методу екстраполяції трендів визначає досить негативні перспективи для території, що досліджується. Для більшості адміністративних територій та країни загалом характерними є негативні темпи соціального, екологічного, економічного розвитку.

Таким чином, з метою зміни спрогнозованої траєкторії соціо-еколого-економічного розвитку (яка прогнозується як спадна) або недопущення формування такої траєкторії виникає об'єктивна необхідність формування дієвого механізму стимулювання еколого-орієнтованої діяльності суб'єктів господарювання. При цьому доцільно буде проводити оцінку дієвості такого механізму через індекс стимулювання екологічно сталого розвитку адміністративної території.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Згуровський М.З. Глобальне моделювання процесів сталого розвитку в контексті якості та безпеки життя людей / М.З. Згуровський, Т.А. Маторина, Д.О. Прилуцький, Д.А. Аброськін Системні дослідження та інформаційні технології, 2008, № 1 с. 7- 32
2. Згуровський М.З. Сталий розвиток регіонів України [Текст] / М.З. Згуровський. – К.: НТУУ «КПІ», 2009. – 197 с
3. Павленко О.О. Використання індексного інструментарію для діагностики соціо-еколого-економічного розвитку території / О.О. Павленко, Ю.Т. Алібекова «Економіка та держава» №12 м Київ, с 32-39

Екологічний менеджмент у загальній системі управління : збірник тез доповідей Тринадцятої щорічної всеукраїнської наукової конференції, м. Суми, 17-18 квітня 2013 р. / Відп. за вип. О.М. Теліженко. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 7-9.